

Zameranie zahraničnej politiky Slovenskej republiky na rok 2013.

Slovenská republika (ďalej len SR) si v roku 2013 pripomenie 20. výročie svojho vzniku. Významnou charakteristikou určujúcou samostatnú štátnosť je suverénna zahraničná politika, ktorej smerovanie predstavuje jednu z najstabilnejších častí politického života našej krajiny opierajúcu sa dlhodobo o široký celospoločenský konsenzus. Strategické smerovanie zahraničnej politiky Slovenskej republiky má podporu naprieč politickým spektrom krajiny.

Trvalo uplatňovaným základným cieľom zahraničnej politiky SR je presadzovanie a ochrana záujmov SR a jej občanov v zahraničí a posilňovanie medzinárodnej spolupráce a mieru vo svete. Základným východiskom pri realizácii zahraničnej politiky sú hodnoty a princípy demokracie a dodržiavanie ľudských práv a slobôd. Tieto hodnoty zdieľame s našimi partnermi a spojencami v Európskej únii a Severoatlantickej aliancii a snažíme sa ich presadzovať globálne. Realizácia zahraničnej politiky v roku 2013 potvrdí kontinuitu tohto smerovania.

Zahraničná politika Slovenskej republiky je založená na úcte a rešpektovaní princípov a noriem medzinárodného práva. V medzinárodných vzťahoch bude SR presadzovať zásady spravodlivosti, ochranu ľudských práv a posilňovanie princípov právneho štátu. Slovenská republika bude podporovať úlohu medzinárodného práva ako nástroja na riešenie globálnych výziev, ktorým súčasné medzinárodné spoločenstvo čelí. Bude sa zasaďovať za dodržiavanie cieľov a princípov Charty OSN ako aj ďalších kľúčových medzinárodnoprávných dokumentov a bude podporovať posilnenie multilaterálnych mechanizmov vo fungovaní medzinárodných vzťahov.

Európska agenda je súčasťou vnútornej politiky, ovplyvňuje spoločenské i právne prostredie Slovenskej republiky, no zároveň predstavuje špecifickú časť zahraničnej politiky SR. Efektívna koordinácia spolupráce v európskych témach je nevyhnutným predpokladom pre plnohodnotné pôsobenie Slovenskej republiky v Európskej únii, preto jej bude v roku 2013 naďalej venovaná osobitná pozornosť.

Jedným z hlavných cieľov zahraničnej politiky bude podpora hospodárskeho rozvoja SR. Spojenie jednotnej prezentácie SR a riadenia ekonomickej diplomacie v gescii Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR vytvárajú predpoklady pre synergický efekt pri získavaní zahraničných investícií a podpore exportu slovenských podnikov.

Slovensko bude naďalej podporovať spravodlivé rozdelenie zodpovednosti a výhod z medzinárodnej ekonomickej spolupráce s cieľom prijať efektívne, legitímne a transparentné opatrenia na riešenie celosvetových i regionálnych hospodárskych a sociálnych problémov.

Služby občanom, ochrana ich práv a pomoc v krízových situáciách patria medzi základné priority zahraničnej služby SR. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR bude flexibilne a zodpovedne reagovať na narastajúce požiadavky našich občanov v zahraničí s cieľom poskytovať efektívne konzulárne služby.

Aktívna európska politika

Európska únia je globálny aktér a prostredníctvom členstva v nej sa SR bezprostredne podieľa na riešení globálnych tém a nesie podiel zodpovednosti aj za jej politiku, vývoj a ďalšie smerovanie. Aktívnym členstvom v EÚ máme príležitosť ovplyvňovať a podieľať sa

na rozhodnutiach takých významných fór, na ktoré by Slovenská republika samostatne nemala vplyv.

Slovenská republika sa nachádza v najužšom jadre európskej integrácie. Centrálnu koordinačnú úlohu v agende európskych politík zohráva Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré bude aj naďalej dôsledne zabezpečovať jednotnú koordináciu a realizáciu európskej agendy vo vzťahu k ústredným orgánom štátnej správy, vo vzťahu k inštitúciám EÚ a k členským štátom EÚ. V nadväznosti na zmeny tak na národnej ako aj európskej úrovni bude prijatý aktualizovaný mechanizmus tvorby stanovísk SR k návrhom aktov EÚ schvaľovaných Radou EÚ. Ministerstvo zintenzívni spoluprácu s rezortmi a s Národnou radou Slovenskej republiky s cieľom skvalitniť a zefektívniť proces tvorby pozičných dokumentov k návrhom aktov EÚ, ako aj s cieľom ďalej skvalitňovať sieť expertov a koordinátorov v európskych otázkach. Dôraz bude kladený na vytvorenie adekvátnych podmienok pre aktívnu účasť neštátnych aktérov a sociálnych partnerov na tvorbe stanovísk SR k návrhom aktov EÚ schvaľovaných Radou EÚ. SR bude aj naďalej starostlivo koncipovať svoje pozície v konaniach o porušení zmlúv EÚ tak, aby na jednej strane nedošlo k negatívnym dopadom na záujmy SR a na druhej strane k porušeniu práva EÚ.

Príprava na predsedníctvo SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016 (SK PRES) nadviaže na prvé kroky realizované na úrovni vlády SR od leta 2012. Zameria sa na riešenie otázok spojených s finančným a organizačno-technickým zabezpečením prípravy a realizácie predsedníctva (budovanie databázy expertov, príprava centralizovaných vzdelávacích aktivít, priestorové zabezpečenie). Pokračovať bude príprava administratívnych štruktúr a personálneho zabezpečenia predsedníctva na jednotlivých rezortoch a vytvorenia Sekretariátu SK PRES na MZVaEZ SR. Hlavné koordinačné a rozhodovacie úlohy v súvislosti s prípravou SK PRES bude plniť Medzirezortná koordinačná rada pre prípravu SK PRES pod vedením MZVaEZ SR.

Programové vyhlásenie vlády SR predpokladá aktívne komunikovanie tém európskej integrácie slovenskej verejnosti s cieľom priblížiť ich občanom. MZVaEZ SR zintenzívni pôsobenie v tejto oblasti s aktívnym využitím národných i európskych nástrojov. Pozornosť bude potrebné venovať obnoveniu činnosti Národného konventu ako otvorenej platformy na diskusiu a hľadanie spoločenského konsenzu k závažným európskym témam na vnútropolitickú úroveň.

Rok 2013 bude kľúčový z pohľadu prehlbovania integrácie EÚ v nadväznosti na fiškálnu a hospodársku konsolidáciu členských štátov únie. Ústredným motívom SR bude aktívna účasť na diskusii o budúcnosti EÚ a ďalšom formovaní eurozóny, so zámerom naďalej zotrvať v najužšom jadre európskej integrácie.

SR bude dodržiavať a vykonávať schválenú legislatívu s cieľom posilniť fiškálny a makroekonomický dohľad nad jednotlivými členskými štátmi únie. Bude v plnej miere participovať na diskusii o budúcnosti hospodárskej a menovej únie a reformovaní jej jednotlivých pilierov. V rámci prvého piliera hospodárskej a menovej únie – tzv. bankovej únie – bude v priebehu roka 2013 implementovaná legislatíva týkajúca sa zavedenia jednotného bankového dohľadu; priebežne budú finalizované aj ďalšie elementy bankovej únie. MZVaEZ bude presadzovať spravodlivý a inkluzívny prístup tak, aby finálna konštrukcia bola vyvážená a rešpektovala národné záujmy SR. Potrebnú pozornosť budeme venovať aj formovaniu ďalších súčastí hospodárskej a menovej únie. Konkrétne pôjde o posilnenie fiškálneho (rozpočtového) rámca s cieľom zabezpečiť zdravé rozpočtové politiky na národnej a európskej úrovni.

SR bude presadzovať, aby štrukturálne reformy a konsolidácia národných rozpočtov boli realizované súčasne s prorastovými opatreniami, vrátane inovatívnych nástrojov obsiahnutých v Pakte pre rast zamestnanosti.

MZVaEZ SR ako koordinátor európskych záležitostí v podmienkach SR bude dbať na to, aby boli dôsledne presadzované požiadavky SR v oblastiach prioritného a strategického záujmu. Dominantnou témou bude naďalej realizovanie politik prispievajúcich k napĺňaniu záväzkov a cieľov stratégie EÚ 2020 s cieľom stimulovať optimálny a udržateľný rast ako v SR, tak aj v celej EÚ. Ústrednou témou budúceho írského predsedníctva bude stimulácia hospodárskeho rastu a tvorba pracovných miest s cieľom zlepšiť globálnu konkurencieschopnosť EÚ. SR sa bude koncentrovať na posilnenie vnútorného trhu a realizáciu opatrení vyplývajúcich z Aktu o jednotnom trhu, ktoré majú prispieť k obnove hospodárskeho rastu v Európe; prioritné aktivity Aktu majú mať významný pozitívny dopad na tvorbu pracovných miest.

V tomto kontexte sa SR sústreďí na jeden z najpálčivejších problémov doby a zasadí sa za budovanie vhodného prostredia na znižovanie nezamestnanosti, obzvlášť na boj s nezamestnanosťou mladých ľudí, sociálneho vylúčenia a to s pomocou všetkých dostupných nástrojov a zdrojov financovania na európskej úrovni.

Z pohľadu SR je tiež citlivou oblasť prepájania Európy a to s ohľadom na budovanie transeurópskych dopravných, aj energetických sietí. Očakáva sa, že v prvej polovici nadchádzajúceho roka bude sfinalizovaná legislatíva týkajúca sa transeurópskych sietí a Nástroja na prepájanie Európy. MZVaEZ SR bude svojimi aktivitami prispievať k tomu, aby SR bola do budúcnosti plnohodnotne prepojená s ostatnými členskými štátmi EÚ a mohla aj prostredníctvom týchto nástrojov benefitovať z vnútorného trhu, voľného pohybu tovarov a služieb..

Tradične dôležitou oblasťou je energetická politika. Naďalej budeme presadzovať myšlienku nezávislého definovania energetického mixu na národnej úrovni, a to aj s dôrazom na bezpečné využívanie jadrovej energie, ktorú s našimi partnermi v EÚ trvale prezentujeme ako zdroj čistej a stabilnej energie. S ohľadom na posilňovanie energetickej nezávislosti a bezpečnosti dodávok energetických surovín budeme apelovať na čo najrýchlejšie prepájanie prenosových sústav a rozvoj prepravných trás na území Európy.

Osobitná pozornosť bude v roku 2013 venovaná príprave Partnerskej dohody (PD) Slovenskej republiky s EK na roky 2014 - 2020. PD ako nosný strategický dokument SR na využívanie Spoločného strategického rámca (štrukturálnych fondov) v programovom období 2014 - 2020 zadefinuje kľúčové rozvojové priority SR a spôsob ich dosiahnutia. MZVaEZ SR bude v pozícii hlavného negociátora PD s Európskou komisiou.

Pri prijímaní viacročného finančného rámca EÚ na roky 2014 - 2020 bude SR aktívne presadzovať svoje hlavné prioritné oblasti, s osobitným dôrazom na pokračovanie silnej politiky súdržnosti, ako jedného z kľúčových investičných nástrojov na oživenie hospodárskeho rastu, vytváranie nových pracovných miest a zvyšovanie konkurencieschopnosti. K hlavným prioritám SR patrí tiež získanie primeranej finančnej pomoci EÚ na proces odstavovania jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice a reforma súčasnej spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ so zameraním na rýchlejšie a výraznejšie vyrovnávanie rozdielov v priamych platbách medzi členskými štátmi EÚ.

Regionálna a bilaterálna spolupráca

S krajinami Európskej únie bude SR na bilaterálnej úrovni rozvíjať partnerské vzťahy a zameria sa predovšetkým na podporu rozvoja vzájomnej ekonomickej spolupráce. Vo vzájomných vzťahoch s nimi sa SR sústreďí prioritne na udržiavanie intenzívneho politického dialógu pri riešení aktuálnych európskych tém, s dôrazom na otázky súvisiace s hľadáním riešení krízy. Prioritou SR je zodpovedné dodržiavanie spoločne prijatých pravidiel v rámci EÚ, pričom rovnako zodpovedné správanie očakávame aj od našich partnerov. SR bude aj naďalej zodpovedným a konštruktívnym partnerom, ako v aktuálnej agende eurozóny, tak aj pri budovaní novej architektúry EÚ.

Stabilný vývoj a dobré susedské vzťahy v regióne, ako základný predpoklad pre spoločné riešenie problémov súčasného sociálneho a ekonomického vývoja, ostávajú prioritou i v nasledujúcom období. Vo vzťahu ku všetkým susedom bude zvýrazňované posilňovanie regionálnej súdržnosti budovaním energetickej a dopravnej infraštruktúry ako súčasti európskych prepojení.

So susednými krajinami budeme viesť intenzívny, konštruktívny a vecný dialóg na všetkých úrovniach. SR sa pritom sústreďí na implementáciu konkrétnych projektov v oblasti hospodárstva, dopravy, energetiky, cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce. S týmto cieľom budeme pokračovať v efektívnom využívaní existujúcich i nových mechanizmov a nástrojov (spoločné zasadnutia vlád, zmiešané komisie, diskusné fóra). Citlivé otázky sme i naďalej pripravení riešiť konštruktívnym dialógom. Pozornosť budeme venovať aj projektom a ďalším aktivitám v rámci Stratégie EÚ pre dunajský región a úsiliu o užšiu synergiu za účelom podpory trvalo udržateľného rozvoja a zlepšovania podmienok života v dunajskom regióne, s cieľom zintenzívnenia reálnej integrácie regiónov Európy.

SR bude aktívne podporovať a využívať Vyšehradskú spoluprácu ako prioritný formát regionálnej spolupráce. Dôraz bude klásť na posilnenie jej akčioschopnosti pri presadzovaní spoločných záujmov v EÚ a na hmatateľný pokrok v agendách ako energetika, doprava a bezpečnosť. Predsedníctvo v Medzinárodnom vyšehradskom fonde v roku 2013 využijeme k posilňovaniu vyšehradskej súdržnosti a identity, ako aj podpory zahraničnopolitických priorít V4, ktorými sú Východné partnerstvo a západný Balkán. V4 považujeme za najprirodzenejší formát pre koordináciu postojov a presadzovanie spoločných záujmov v európskych agendách ako aj v medzinárodných organizáciách. SR podporuje rozvoj spolupráce V4 s ďalšími blízkymi krajinami, či regionálnymi zoskupeniami.

Vonkajšie vzťahy EÚ

Členstvo Slovenska v EÚ bude aj naďalej určujúcim faktorom zahraničnej politiky Slovenskej republiky. SR bude podporovať koordináciu zahraničných a bezpečnostných politík členských štátov EÚ s cieľom postupovať koordinovane v oblastiach spoločného záujmu. Aktívne pôsobenie Slovenska v rámci vonkajších vzťahov EÚ bude prispievať tak k posilneniu EÚ na medzinárodnej scéne, ako aj k akcentovaniu našich zahraničnopolitických priorít v celoeurópskom meradle. V polovici roka 2013 bude predložená komplexná správa o pôsobení Európskej služby vonkajších činnosti (ESVČ), ktorej súčasťou bude prehodnotenie legislatívneho základu ESVČ. SR má záujem napomôcť odstráneniu nedostatkov s cieľom dosiahnuť efektívnu súčinnosť ESVČ a národných diplomacií členských štátov.

Rozširovanie EÚ o krajiny západného Balkánu zostáva prioritou slovenskej zahraničnej politiky. SR bude presadzovať zachovanie hodnovernosti rozširovacieho procesu, ako aj dôsledné plnenie stanovených podmienok uchádzačmi o členstvo.

SR bude aktívne podporovať napĺňanie Cestovnej mapy pre Východné partnerstvo a zasadzovať sa o to, aby viacero východných partnerov ukončilo do nadchádzajúceho summitu Východného partnerstva na jeseň 2013 rokovania vedúce k politickej asociácii a ekonomickej integrácii s EÚ a podpísalo asociačné dohody (AA), dohody o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA). Prostredníctvom projektov a aktívnej účasti v multilaterálnych platformách budeme podporovať prehĺbovanie sektorálnej spolupráce a primeranú mobilitu osôb medzi krajinami Východného partnerstva a EÚ.

Záujmom SR je spolupráca s krajinami Východného partnerstva založená na rešpektovaní demokratických štandardov a na podpore politickej a hospodárskej stability. Slovenská republika poskytne svoje kapacity a prostriedky na implementáciu programu Vyšehradskej skupiny pre Východné partnerstvo (V4EaP) a bude aktívne využívať spoluprácu a konzultácie s názorovo blízkymi krajinami. Bude tiež podporovať širšie využitie Východného partnerstva ako inštrumentu podpory riešenia pretrvávajúcich konfliktov v krízových regiónoch niektorých partnerských krajín.

SR bude podporovať rozvoj spolupráce EÚ s jej kľúčovými partnermi. Osobitne zintenzívnenie spolupráce s rozvíjajúcimi sa ekonomikami môže pozitívne prispieť k prekonávaniu následkov dopadov svetovej finančno-ekonomickej krízy a podporiť upevňovanie medzinárodného postavenia EÚ.

Cieľom SR je zachovanie transatlantického vzťahu, v ktorom je Európska únia pre USA najbližším partnerom, ktorý vedie s USA aktívny dialóg o otázkach spoločného záujmu. Vzhľadom na pretrvávajúce globálne a regionálne bezpečnostné problémy sa bude SR naďalej zasadzovať za úzku spoluprácu s USA v prioritných otázkach medzinárodných vzťahov – vývoj situácie v Sýrii, jadrový program Iránu, vývoj v kontexte tzv. arabskej jari, ale aj blízkovýchodný mierový proces, či proces transformácie ďalšej angažovanosti NATO v Afganistane. SR tiež plne podporuje zámer Európskej komisie zamerať sa v oblasti obchodných vzťahov s USA na ambicióznou a komplexnú dohodu o voľnom obchode, ktorá bude pokrývať všetky aspekty vzájomného obchodu a hospodárskych vzťahov s EÚ.

SR bude prispievať k rozvoju strategického partnerstva medzi EÚ a Ruskou federáciou. Zároveň bude podporovať presadzovanie princípov WTO v kapitole o obchode a investíciách novej Dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a RF, pri plnení záväzkov a dodržiavaní reciprocity v rámci dialógu medzi EÚ a RF o vízovej liberalizácii a účasti SR v programe Partnerstva pre modernizáciu EÚ a RF. Na bilaterálnej úrovni sa SR sústreďí hlavne na rozvoj ekonomickej spolupráce.

Kľúčovým momentom spolupráce s partnermi v arabskom svete je pokračovanie uskutočňovania reformných zmien po odstránení autokratických režimov a udržanie pozitívnych demokratických tendencií. SR bude hľadať možnosti a využívať príležitosti ako prispieť svojimi skúsenosťami z transformačného procesu k prechodu krajín tohto regiónu k inkluzívnej demokracii. Spoločne s Holandskom budeme v roku 2013 pokračovať v koordinácii odovzdávania transformačných skúseností Tunisku v rámci iniciatívy Spoločenstva demokracií. Budeme hľadať možnosti spoločného postupu v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ aj v ďalších krajinách tzv. Arabskej jari.

Dôležitou súčasťou zahraničnej politiky SR v regióne Blízkeho a Stredného východu bude pozorné sledovanie vývoja v krízových krajinách a dôsledné uplatňovanie sankcií prijatých OSN a EÚ voči krajinám ako Sýria, kde naďalej prebieha komplikovaný proces zmeny režimu, resp. Irán, a to v súvislosti s netransparentným jadrovým programom a porušovaním ľudských práv. V záujme zvýšenia bezpečnosti za hranicami EÚ bude SR podporovať zintenzívnenie úlohy EÚ v blízkovýchodnom mierovom procese.

Dynamický rozvoj v ázijsko-pacifickom regióne bude priťahovať stále väčšiu pozornosť EÚ, vrátane Slovenska. Naša spolupráca s Áziou bude založená na pragmatickom prístupe a potrebe hľadania nových možností ekonomickej spolupráce s cieľom zabezpečiť diverzifikáciu exportných možností, ako aj udržanie a prítiahnutie ďalších investícií. Predpokladom pre úspešné ekonomické pôsobenie SR v Ázii je rozvoj pravidelného politického dialógu. Predpokladajú sa stykové aktivity na vysokej politickej úrovni s cieľom podporiť rozvoj hospodárskych vzťahov s krajinami ekonomickeho potenciálu. Vzťahy s Čínou budú prechádzať ďalším zintenzívnením hospodárskych aktivít.

S ohľadom na ekonomické a zahranično-politické záujmy SR, objektívne možnosti, ciele a potreby bude vláda rozvíjať dvojstrannú spoluprácu s ďalšími významnými partnermi v medzinárodnom spoločenstve. Pozornosť budeme venovať intenzifikácii vzťahov s krajinami zoskupenia BRICS, ako aj s našimi tradičnými partnermi v arabskom svete, Ázii, Afrike, Latinskej Amerike a v ostatných regiónoch sveta.

Energetická bezpečnosť SR

Ovplyvňovanie zahranično-politických faktorov energetickej bezpečnosti patrí medzi hlavné zahranično-politické priority SR. Konanie našej diplomacie bude namierené na dosiahnutie čo najväčšej miery národnej energetickej bezpečnosti.

Agenda energetickej bezpečnosti sa bude naďalej deliť medzi Ministerstvo hospodárstva SR a MZVaEZ SR. Ministerstvo hospodárstva SR sa bude podieľať na tvorbe európskych pravidiel v otázkach energetickej bezpečnosti, integrácie trhu EÚ a jeho regulácie. MZVaEZ SR sa v koordinácii s MH SR bude zúčastňovať na tvorbe politiky EÚ v oblasti vonkajších vzťahov, ktoré súvisia s energetickou bezpečnosťou. V tomto smere sú kľúčové vzťahy EÚ s Ruskou federáciou a Ukrajinou.

Slovenská diplomacia bude spoločne s EÚ nápomocná pri vytváraní priaznivých podmienok pre vzťahy medzi Ukrajinou a Ruskom v oblasti energetickej bezpečnosti a zachovaní úlohy Slovenska pri preprave energetických surovín, hlavne zemného plynu, z Ruska do Európy. Budeme aktívne konať a podporovať všetky kroky, ktoré budú (a) viesť k posilneniu energetickej bezpečnosti Slovenska a zníženiu miery rizika zraniteľnosti nášho hospodárskeho rozvoja, (b) napomôžu väčšiu diverzifikáciu zdrojov energetických surovín a prepravných trás a (c) pomôžu nám v čo najväčšej miere udržať si strategickú pozíciu tranzitnej krajiny európskeho významu. Naše diplomatické aktivity na dosiahnutie vytýčených cieľov budeme vyvíjať hlavne v rámci EÚ, vrátane Východného partnerstva, na pôde OBSE, NATO, V4 a tiež v dialógu s USA.

Ekonomická diplomacia

Ekonomická diplomacia je jedným zo základných pilierov aktivít vlády SR v oblasti zahraničnej politiky. MZVaEZ SR bude v roku 2013 využívať posilnené kompetencie v oblasti ekonomickej diplomacie na účinnejšiu koordináciu presadzovania obchodno-ekonomických záujmov a jednotnú prezentáciu SR v zahraničí s cieľom efektívneho využívania limitovaných možností štátneho rozpočtu.

Obsahovým rámcom posilnenej ekonomickej diplomacie bude zdynamizovanie opatrení a mechanizmov na podporu spolupráce príslušných rezortov a inštitúcií pri realizácii zahranično-obchodných a ekonomických záujmov Slovenska v zahraničí a poskytovanie cieľavedomej, všestrannej a účinnej podpory slovenským podnikateľským subjektom, najmä

malým a stredným podnikateľom, pri ich presadzovaní sa na zahraničných trhoch v súlade so strategickými cieľmi rozvoja slovenskej ekonomiky, jej proexportnej politiky a ich zapájania sa do rozvojovej spolupráce SR.

Slovenská republika bude naďalej skvalitňovať bilaterálnu a multilaterálnu zmluvnú základňu za účelom vytvorenia vhodných právnych podmienok na hospodársko-obchodnú spoluprácu a rozvoj a to aj presadzovaním národných priorít a priorít EÚ pri uľahčovaní a podpore obchodu v rámci členstva SR vo Svetovej colnej organizácii (WCO).

Aktivity MZVaEZ SR v koordinácii s MF SR, EXIMBANKOU, MH SR, NARMSP, SACR, SARIO a SOPK budú smerovať k naplneniu požiadaviek zo strany podnikateľských subjektov na efektívnu podporu ich etablovania sa na zahraničných trhoch. S týmto zámerom budeme posilňovať dialóg medzi štátnou správou a zástupcami podnikateľského sektora najmä v rámci Rady vlády pre podporu exportu a investícií.

Dôraz budeme tiež klásť na vzdelávacie aktivity a praktické tréningy, najmä pre zástupcov malých a stredných podnikateľov, na zvýšenie ich orientácie v zahranično-obchodných praktikách, organizáciu podnikateľských misií a zefektívnenie prenosu ekonomických informácií zo zahraničia prostredníctvom vlastného portálu ako aj adresným zasielaním informácií slovenským podnikateľom.

Na podporu rozvoja zahraničných aktivít slovenských podnikateľských subjektov pôsobí na MZVaEZ SR Podnikateľské informačné centrum, ktoré poskytuje cennú databázu ekonomických informácií o zahraničí, sprostredkováva kontakty firiem v spolupráci so zastupiteľskými úradmi, zverejňuje informácie o tendroch, výstavách, konferenciách, seminároch a zahraničných skúsenostiach. V roku 2013 sa pripravuje vytvorenie interaktívneho kanálu s využitím moderných komunikačných prostriedkov na podporu a zefektívnenie spolupráce s podnikateľským sektorom. Výmena informácií s podnikateľskou verejnosťou bude kontinuálne zabezpečovaná prostredníctvom dennej poradenskej služby, ako aj formou okrúhlych stolov, či podnikateľských misií v spolupráci so štátnymi agentúrami, hospodárskymi inštitúciami a zahraničnými zastúpeniami. Centrum bude tiež naďalej vytvárať a aktualizovať databázu slovenských exportérov pre interné využitie v sieti zastupiteľských úradov SR. Podnikateľské centrum bude i v roku 2013 kontinuálne pokračovať v úzkej spolupráci so slovenskými profesijnými zväzmi a združeniami a zintenzívni komunikáciu s VÚC s cieľom podpory hospodárskeho rastu slovenských regiónov.

Rozšírením teritoriálneho záberu ekonomickej diplomacie na mimoeurópske ekonomiky sa vytvorili predpoklady pre diverzifikáciu ekonomicko-obchodnej spolupráce SR a rozšírenie podnikateľských aktivít SR na zahraničných trhoch. Najvýznamnejšími a reálnymi ekonomickými partnermi, však naďalej zostávajú krajiny EÚ. V roku 2013 bude preto posilnená sieť ekonomických diplomatov na zastupiteľských úradoch v kľúčových ekonomicko-finančných a investičných centrách a strategických teritóriách v rámci Európskej únie. Naďalej bude prebiehať priebežné vyhodnocovanie siete ekonomických diplomatov, ako aj jej priebežná úprava podľa potrieb podnikateľského sektora a rozpočtových možností.

Budovanie vedomostnej ekonomiky a napredovanie v oblasti inovácií a rozvoji technológií sú zásadné pre budúcnosť slovenskej ekonomiky. SR bude v tomto smere podporovať rozvoj vedeckej medzinárodnej spolupráce a aktívnejšie zapojenie sa do transferu moderných technológií. MZVaEZ SR bude naďalej organizovať inovačné fóra v SR i v zahraničí a podporovať účasť SR v rámcových programoch EÚ.

Medzinárodné ekonomické organizácie

V oblasti medzinárodných ekonomických a obchodných organizácií a na medzinárodných ekonomických fórach sa SR v roku 2013 zameria na hľadanie riešení a ciest na prekonanie ekonomickej a finančnej krízy s cieľom prijímania anticyklických opatrení podporujúcich ekonomický rast, zamestnanosť a zvyšovanie konkurenčnej schopnosti Slovenskej republiky.

Členstvo v rámci konštituencie v skupine Svetovej banky bude SR využívať na podporu jej rozvojových aktivít a napĺňaní miléniových rozvojových cieľov pri hľadaní možností zapájania sa slovenských podnikateľských subjektov do aktivít inštitúcií patriacich do skupiny Svetovej banky. Súčasne sa bude usilovať v spolupráci s krajinami V4 o zvýšenie odborného zastúpenia krajín V4 v skupine Svetovej banky.

V rámci novovytvorenej konštituencie Medzinárodného menového fondu (MMF) bude SR pôsobiť v záujme presadzovania potrieb SR a bude koordinovať svoje pozície s členskými štátmi Európskej únie pri implementácii reformy MMF a posilnení zdrojov MMF za účelom podpory medzinárodnej finančnej stability. V rámci konštituencie v Európskej banke pre obnovu a rozvoj (EBOR) a Európskej investičnej banke (EIB) bude SR pôsobiť v záujme presadzovania potrieb SR a v širšom rámci regiónu strednej, južnej a východnej Európy pri tvorbe medzinárodnej finančnej politiky s cieľom podpory stabilného a vyváženého globálneho hospodárskeho vývoja.

Aktivity diplomacie SR v Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) budú prioritne zamerané na posilňovanie odborného dialógu expertov SR a OECD. Aktívnym a konkrétnym nástrojom využitia expertízy a potenciálu OECD v roku 2013 bude realizácia spoločných projektov Slovenska a OECD, ktoré na základe výzvy MZVaEZ SR budú vybrané a schválené Koordinačným výborom pre pôsobenie SR v OECD.

V rámci spoločnej obchodnej politiky EÚ, ako aj na pôde rozvojových inštitúcií patriacich do systému OSN, sa bude SR aktívne podieľať na aktivitách EÚ zameraných na posilnenie mechanizmu pomoci rozvojovým a najmenej rozvinutým krajinám v oblasti obchodu v rámci iniciatívy WTO „Aid for Trade“. Prioritou v oblasti obchodnej politiky bude získanie lepšieho prístupu k najväčším a najrýchlejšie rastúcim hospodárstvám sveta, a to najmä prostredníctvom ambiciózných obchodných dohôd. V roku 2013 sa pozornosť zameria na pokračovanie negociácií, eventuálne aj na uzatvorenie viacerých bilaterálnych a regionálnych dohôd o voľnom obchode najmä so strategickými partnermi, ako je Kanada, India, niektoré krajiny zoskupenia ASEAN, ako Singapur, Vietnam, Indonézia a Malajzia, krajiny Perzského zálivu (GCC). Očakáva sa tiež spustenie rokovaní o Dohode o voľnom obchode s Japonskom a SR tiež podporí všetky snahy EÚ o dosiahnutie ambicióznej a komplexnej Novej dohody s Ruskou federáciou, ako aj o spustenie rokovaní s USA.

Na pôde WTO a v rámci regionálnych obchodných zoskupení bude SR v súčinnosti so zúčastnenými rezortmi vlády SR aktívne pôsobiť pri dodržovaní princípu rovnakého alebo preferenčného prístupu slovenského exportu na zahraničné trhy.

Bezpečný a demokratický svet

Dlhodobou prioritou SR je systematické zvyšovanie funkčnosti, efektívnosti a kredibility Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO), s dôrazom na jej vnútornú transformáciu a maximálne zhodnotenie vložených prostriedkov. V rámci tohto aliančného zoskupenia bude SR aj naďalej stabilným a spoľahlivým spojencom.

SR podporí takú transformáciu štruktúr a fungovania Severoatlantickej aliancie, ktorá popri vysokej efektívite vynaložených nákladov zabezpečí maximálnu úroveň bezpečnostných garancií pre členské štáty, vrátane spoľahlivého plnenia záväzku ku kolektívnej obrane. S týmto cieľom budeme podporovať rozvoj iniciatív ako je tzv. inteligentná obrana, zameraných na budovanie obranných spôsobilostí, ktoré aj v stave nevyhnutného šetrenia pomôžu dosiahnuť požadovanú úroveň bezpečnosti krajín združených v euroatlantických integračných zoskupeniach.

Udržanie silnej transatlantickej väzby zostáva naším životným záujmom. SR bude podporovať primerané zachovanie vojenskej prítomnosti USA na európskom kontinente. Zároveň podporíme racionálne rozšírenie oblasti záujmov a partnerskej spolupráce NATO, zohľadňujúc tak pokračujúci trend globalizácie aj v bezpečnostnej oblasti a potrebu čeliť súčasným výzvam a ohrozeniam tam, kde vznikajú.

SR bude naďalej podporovať prehĺbenie partnerstva a spolupráce medzi EÚ a NATO. Osobitne budeme klásť dôraz na zlepšenie spolupráce v oblasti medzinárodného krízového manažmentu, systematicky však budeme presadzovať aj potrebu posilnenia politických kontaktov medzi oboma organizáciami. V záujme efektívneho budovania obranných spôsobilostí bude SR presadzovať čo najužšiu spoluprácu medzi EÚ a NATO aj v rámci iniciatív inteligentnej obrany NATO a združovania a zdieľania EÚ. V tejto oblasti bude SR maximálne využívať potenciál regionálnej spolupráce, najmä s krajinami V4.

SR bude aj naďalej presadzovať politiku otvorených dverí NATO. V aspirantských snahách bude podporovať všetky európske demokracie, ktoré sú ochotné a schopné prevziať na seba záväzky vyplývajúce z členstva, a ktorých prijatie by pomohlo ďalej zvýšiť bezpečnosť a stabilitu euroatlantického priestoru.

Na rozširovanie priestoru stability a budovanie kooperatívnej bezpečnosti bude SR aktívne využívať aj nástroje partnerskej politiky NATO. Prioritnými oblasťami záujmu SR v tomto smere budú krajiny východnej Európy a západného Balkánu, pričom v rokoch 2013 - 2014 bude ZÚ SR v Belehrade vykonávať funkciu kontaktného veľvyslanectva NATO.

S cieľom prispievať k stabilizácii krízových regiónov a udržiavať tak bezpečnosť v širšom euroatlantickom priestore bude SR pokračovať v angažovaní sa v operáciách a misiách pod vedením medzinárodných organizácií. Svoju účasť bude SR posudzovať komplexne, tak aby príspevok Slovenska prinášal čo najväčšiu pridanú hodnotu. Budeme klásť dôraz na koordinované pôsobenie politických, vojenských, rozvojových a ekonomických nástrojov s cieľom čo najefektívnejšie využiť dostupné zdroje.

V súlade so schválenou stratégiou NATO v Afganistane sa budeme naďalej podieľať na operácii ISAF. Budeme sa tiež aktívne zapájať do plánovania novej nebojovej misie NATO, ktorá bude pôsobiť v Afganistane po roku 2014 s cieľom zabezpečiť udržateľnosť a efektívny výcvik afganských bezpečnostných síl. V pôsobení operácie KFOR vidíme záruku udržania bezpečnosti v Kosove, budeme preto podporovať pokračovanie plnenia jej úloh vyplývajúcich z Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244/1999.

SR bude podporovať ambicióznejší rozvoj Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ (SBOP) a posilnenie úlohy EÚ v medzinárodnom krízovom manažmente. Posilňovanie spôsobilostí európskych krajín zvýši úroveň bezpečnosti nielen v Európe, ale aj v širšom euroatlantickom priestore.

V oblasti misií a operácií SBOP sa bude SR zameriavať na pôsobenie v regiónoch západného Balkánu (EULEX Kosovo, EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine) a Východného partnerstva (EUMM Gruzínsko a EUBAM na moldavsko-ukrajinskej hranici), v Afganistane

(EUPOL Afganistan) a na palestínskych územiach (EUPOL COPPS). V súvislosti s rastom angažovania sa EÚ v Afrike budeme podporovať komplexný a strategický prístup EÚ ku krízovým oblastiam s cieľom čo najefektívnejšie využiť dostupné prostriedky.

SR bude v rámci Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) naďalej posilňovať bezpečnostno-politický dialóg s krajinami stojacimi mimo európskych a euroatlantických zoskupení, najmä Ruskou federáciou. SR bude podporovať využívanie unikátnych nástrojov OBSE predovšetkým na západnom Balkáne na udržanie tempa, resp. urýchlenie procesu integrácie krajín regiónu do európskych a euro-atlantických štruktúr. SR sa bude usilovať o vyvážený prístup ku krajinám s demokratickými deficitmi a aktívne obhajovať rešpektovanie základných ľudských práv a slobôd ich občanov.

SR bude venovať pozornosť posilňovaniu potenciálu OSN pre nasadenie civilného a policajného personálu do misií OSN. SR zachová primerané zastúpenie SR vo vojenských i policajných misiách OSN s akcentom na zastúpenie príslušníkov Ozbrojených síl SR v mierovej misii OSN na Cypre (UNFICYP) a v pozorovateľskej misii OSN na hraniciach medzi Libanonom, Sýriou a Izraelom (UNTSO) v závislosti od bezpečnostnej situácie na území vyslania.

Reakcia na globálne výzvy a hrozby

SR bude venovať stálu pozornosť potrebe efektívne čeliť novým bezpečnostným hrozbám a výzvam, vrátane obrany pred terorizmom, boju proti kybernetickým hrozbám, ako aj snahe o dosiahnutie čo najvyššej miery energetickej bezpečnosti. V medzinárodných organizáciách, ktorých sme členmi, budeme presadzovať, aby sme sa týmito témami venovali navzájom komplementárne, bez zbytočnej duplicity, efektívne využívajúc špecifickú expertízu každého zoskupenia.

SR bude prispievať ku konsolidácii existujúceho systému globálnych noriem v agende kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia prostredníctvom presadzovania univerzálneho členstva v nich a dôslednej implementácie relevantných záväzkov vyplývajúcich z týchto noriem. Zároveň sa SR bude snažiť prispievať k vytvoreniu nových relevantných nástrojov.

SR sa bude zasaďovať za urýchlené oživenie substantívnej práce Konferencie o odzbrojení, bude presadzovať bezodkladné začatie rokovaní o zmluve o zákaze výroby štiepných materiálov pre jadrové zbrane a podporovať urýchlené nadobudnutie platnosti Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok do platnosti (CTBT). SR sa bude aktívne angažovať v prebiehajúcom hodnotiacom procese Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT), ktorý vyvrcholí 9. hodnotiacou konferenciou v roku 2015.

V snahe znižovať hrozby šírenia jadrových zbraní vo svete bude SR na pôde Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu naďalej presadzovať plnenie záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy o nešírení jadrových zbraní, štatútu MAAE a zárukovej dohody s cieľom minimalizovať riziká zneužitia jadrovej energie a jadrových technológií na vojenské a teroristické účely.

V oblasti kontroly exportu konvenčných zbraní a tovarov dvojakého použitia bude SR presadzovať dôsledné plnenie opatrení vyplývajúcich z príslušných medzinárodných zmlúv a prispievať k synergii multilaterálnych aktivít zameraných na minimalizovanie negatívnych humanitárnych dopadov používania konvenčných zbraní. Prioritou v tejto oblasti je podpora pokračovania procesu smerujúceho k prijatiu silnej a efektívnej medzinárodnej Zmluvy o obchodovaní so zbraňami v roku 2013.

Boj proti terorizmu predstavuje jednu z najvyšších priorit. Budeme pokračovať v implementácii Spoločného akčného plánu vlády Slovenskej republiky a vlády Spojených štátov amerických na boj proti nelegálnemu nakladaniu s radioaktívnymi materiálmi a súvisiacimi technológiami, s cieľom zabrániť ich možnému zneužitiu na teroristické ciele. V oblasti boja proti jadrovému terorizmu sa SR bude usilovať o účasť na Summite o jadrovej bezpečnosti, ktorý sa uskutoční v roku 2014 v Haagu.

Ochrana ľudských práv

Prijatím Strategického rámca EÚ pre ľudské práva a demokraciu koncom júna 2012 došlo k výraznému posilneniu ľudsko-právnej politiky EÚ vo vzťahu k tretím krajinám. Spolu so strategickým rámcom bol prijatý akčný plán na jeho implementáciu. V spolupráci s ostatnými členskými štátmi EÚ a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť bude SR svojím proaktívnym prístupom prispievať k napĺňaniu jednotlivých úloh akčného plánu vrátane upevňovania záväzku efektívneho partnerstva s občianskou spoločnosťou a presadzovania ľudských práv vo všetkých politikách EÚ. Pri presadzovaní ľudsko-právnej politiky EÚ smerom navonok bude SR viesť intenzívny dialóg s osobitným predstaviteľom EÚ pre ľudské práva.

Na pôde relevantných medzinárodných organizácií, predovšetkým OSN, Rady Európy (RE) a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), ako aj v kontexte bilaterálnych vzťahov, sa bude SR naďalej zasadzovať za posilnenie a zefektívnenie ochrany ľudských práv, demokracie a princípov právneho štátu. Súčasťou tohto úsilia je kladenie dôrazu na dôslednú implementáciu už existujúcich ľudsko-právnych záväzkov.

SR bude naďalej aktívne participovať na riadnych i osobitných zasadnutiach Rady OSN pre ľudské práva a v jednotlivých mechanizmoch, v národnej kapacite i v rámci presadzovania priorit EÚ a vytvárať si tak pôdu na opätovné získanie členstva v Rade v období rokov 2018 - 2020. V nasledujúcom období sa SR bude angažovať pri uzatváraní vzájomných recipročných podpôr tejto kandidatúre, ktorá by mala priamo nadviazať na SK PRES, ako aj na svoje nedávne členstvo SR v tomto hlavnom ľudsko-právnom orgáne OSN v rokoch 2008 - 2011.

Zodpovedným plnením záväzkov vyplývajúcich z nášho členstva v Rade Európy a presadzovaním jej hodnôt aj mimo svojich hraníc sa bude SR podieľať na posilňovaní jej troch základných pilierov – ochrany ľudských práv, demokracie a právneho štátu. SR si ctí hodnoty RE, rešpektuje existujúce monitorovacie mechanizmy, zmluvné záväzky vyplývajúce zo zmlúv a dohovorov vypracovaných v gescii RE.

Slovenská republika bude pokračovať v podpore ochrany ľudských práv prostredníctvom fungujúceho a efektívneho Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorého postavenie je v tomto jedinečné. SR sa aktívne zapája do diskusií, ktorých cieľom je zvýšenie efektivity, zrýchlenie a skvalitnenie práce súdu, ktorý za súčasného stavu nestačí vybavovať všetky sťažnosti.

SR bude pokračovať v intenzívnej spolupráci s Vysokým komisárom OBSE pre národnostné menšiny s dôrazom na riešenia otázok slovensko-maďarských vzťahov.

V záujme posilnenia implementácie medzinárodných ľudsko-právnych záväzkov SR a zefektívnenia príslušných politík MZVaEZ SR pristúpi k ich analýze a koordinácii prostredníctvom Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR, ktorú vypracuje v kontexte s inými celoštátnymi strategickými dokumentmi.

Významným vnútroštátnym mechanizmom pre zefektívnenie implementácie našich medzinárodných ľudsko-právnych záväzkov je Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť ako stály poradný orgán vlády SR, ktorej predsedá podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Rada predstavuje významný priestor pre dialóg s občianskou spoločnosťou aj o našej zahraničnej politike v oblasti ľudských práv.

Rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

V rozvojovej politike bude SR klásť dôraz na presadzovanie princípov, pravidiel a hodnôt, ktoré budú viesť k posilneniu inkluzívneho rozvoja partnerských krajín, dosiahnutiu ich udržateľného rastu, vytváraniu demokratických a funkčných inštitúcií a budovaniu kapacít v partnerských krajinách. Zároveň bude slovenská oficiálna rozvojová pomoc (ODA) prispievať k presadzovaniu efektívneho multilateralizmu, aktívnej rozvojovej politiky EÚ, ako aj k budovaniu bezpečného a demokratického sveta. Rozvojová spolupráca SR bude reagovať na aktuálne medzinárodné výzvy a podieľať sa na ich riešení.

V rámci poskytovania rozvojovej pomoci sa SR zameria na tri programové krajiny - Afganistan, Južný Sudán a Keňu, a to najmä v sektoroch zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka.

Pri poskytovaní rozvojovej pomoci bude SR vo väčšej miere využívať efektívne nástroje slovenskej ODA ako je vysielanie dobrovoľníkov, poskytovanie mikrograntov a trilaterálnu formu spolupráce najmä s tradičnými donormi. V roku 2013 bude vypracovaná strednodobá stratégia ODA SR na roky 2014 - 2018 a pripravená novela zákona o rozvojovej pomoci. Ambíciou je dosiahnuť efektívne a transparentné zapojenie podnikateľských subjektov do rozvojových programov a projektov EÚ a medzinárodných finančných inštitúcií (EBOR, skupina Svetovej banky a pod.).

V krízových situáciách, pri prírodných katastrofách, je neoceniteľná zvlášť rýchla materiálna pomoc. Slovenská republika zodpovedne a solidárne pristupuje k požiadavkám na humanitárnu pomoc, ktoré dostáva prostredníctvom medzinárodných mechanizmov a promptne reaguje. SR bude aj naďalej pripravená poskytovať humanitárnu materiálnu pomoc. Pri poskytovaní materiálnej humanitárnej pomoci bude MZVaEZ SR, ako hlavný koordinátor rozvojovej pomoci, úzko spolupracovať s Ministerstvom vnútra SR.

SR bude podporovať nový model spoločného programovania rozvojovej pomoci EÚ, ako aj aktivity EÚ zamerané na odovzdávanie skúseností z transformácie a integrácie, kde má slovenská ODA výraznú pridanú hodnotu.

Slovenská rozvojová pomoc sa v roku 2013 zameria tiež na odovzdávanie skúseností z transformácie a integrácie krajinám západného Balkánu, Východného partnerstva EÚ a Južného susedstva EÚ. Za týmto účelom bude pokračovať program pre odovzdávanie skúseností CETIR, aktivity v rámci iniciatívy Task Force Tunisia ako aj bilaterálne projekty rozvojovej pomoci realizované slovenskými subjektmi alebo v spolupráci s medzinárodnými organizáciami (napr. s UNDP a EBOR).

Otvorené ministerstvo a služby občanom

Poskytovanie konzulárnych služieb je spojené s bezprostredným kontaktom pracovníkov konzulárnych pracovísk s verejnosťou, pričom kvalita tohto kontaktu je jedným z rozhodujúcich kritérií hodnotenia úrovne diplomatických služieb SR. Konzulárna služba sa

preto pri práci s verejnosťou v roku 2013 výraznejšie zameria na skvalitnenie činnosti svojich pracovísk ako v zahraničí, tak i v ústredí. Jej činnosť musí byť charakterizovaná ústretovým, aktívnym a profesionálnym prístupom. Osobný a nebyrokratický prístup ku každému klientovi je jedným z kľúčových predpokladov na udržanie a budovanie dobrého mena slovenskej diplomacie.

Jednou z priorít konzulárnej služby SR je v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky zabezpečenie kvalitnej, rýchlej, dostupnej a efektívnej konzulárnej služby, ktorá bude schopná zabezpečiť ochranu a pomoc občanom Slovenskej republiky v zahraničí. SR bude pokračovať v hľadaní nových, účinných opatrení na vytváranie kvalitnej konzulárnej služby, včasné poskytovanie informácií a poskytovanie pomoci pri riešení problémových a krízových situácií v zahraničí.

Na základe doterajších skúseností bude SR viac pozornosti venovať poskytovaniu konzulárnych služieb v zahraničí mimo sídla zastupiteľských úradov formou výjazdových dní. Takáto forma rozširovania konzulárnych služieb občanom SR i cudzincom má svoje opodstatnenie predovšetkým tam, kde hustota siete existujúcich konzulárnych úradov s prihliadnutím na rozľahlosť teritória štátu pôsobnosti a počet tam žijúcich občanov SR nevytvára uspokojivé podmienky na dostupnosť konzulárnych služieb ako napríklad v USA, či Veľkej Británii.

Pri predchádzaní dopadom krízových situácií v zahraničí na slovenských občanov a pre minimalizáciu ich dôsledkov bude prioritou fungovanie systému krízového manažmentu MZVaEZ SR zameraného, v spolupráci s medzinárodnými organizáciami, na monitorovanie a analýzu situácií v problémových oblastiach sveta, informovanie o rizikách cestovania do týchto oblastí a včasné varovanie občanov, preventívne opatrenia a efektívnu pomoc slovenským občanom pri riešení krízových situácií za efektívnej spolupráce všetkých zainteresovaných zložiek krízového manažmentu SR, vrátane siete zastupiteľských úradov SR v zahraničí. SR bude naďalej zdokonaľovať národné mechanizmy krízového manažmentu so zameraním na prírodné a živelné pohromy, priemyselné a ekologické havárie, pandémie a epidémie, spoločenské krízy, terorizmus a ozbrojené konflikty. V rámci mechanizmov spolupráce členských krajín EÚ v oblasti krízového manažmentu a civilnej ochrany bude MZVaEZ SR rozvíjať preventívnu miestnu spoluprácu ZÚ SR v krajinách pôsobenia pre prípad vzniku mimoriadnych udalostí.

Stále aktuálnou zostáva taktiež úloha včas, dostupným spôsobom a v potrebnom rozsahu poskytovať informácie a rady slúžiace verejnosti na cestovanie do zahraničia. Preto bude aj naďalej pozornosť venovaná zvyšovaniu kvality informácií zverejňovaných na informačnom portáli MZVaEZ SR a činnosti Strediska pre pomoc a služby občanom.

Skúsenosti z ostatných rokov jednoznačne potvrdzujú správnosť orientácie na vytváranie dohôd o zastupovaní pri vydávaní víz s cieľom čo najrozsiahlejšieho rozšírenia dostupnosti víz pre cudzincov cestujúcich do SR za účelom obchodu, turistiky či z iných dôvodov. K rozšíreniu možností získania víz pre turistické cesty do SR predovšetkým v období letnej a zimnej turistickej sezóny a pri konaní významných športových podujatí napomôže aj posilnenie vízových pracovísk príslušných ZÚ SR formou výpomocí vyslaných konzulárnych pracovníkov na potrebné obdobie.

Vo vízovej politike bude prioritou redukcia rozsahu vízovej povinnosti pre občanov SR, zachovanie a dosiahnutie recipročných podmienok vo vízových vzťahoch s tretími štátmi. K tomu budú využívané možnosti, ktoré poskytuje schengenský vízový kódex na rokovania s krajinami, ktoré uplatňujú vízový režim či nevýhodné vízové postupy voči našim občanom.

Zefektívňovanie konzulárnej služby a jej priblíženie verejnosti umožňuje intenzívnejšie využitie informačných systémov. V roku 2013 bude pokračovať zefektívňovanie konzulárnej činnosti elektronizáciou konzulárnych služieb v rámci realizácie projektu Elektronických služieb Ministerstva zahraničných vecí SR a projektu operačného programu informatizácie spoločnosti (OPIS).

MZVaEZ SR bude udržiavať aktívny dialóg s jednotlivými rezortmi, s mimovládnyimi organizáciami, ako aj s akademickou a súkromnou sférou. MZVaEZ SR sa bude podieľať na komunikácii s občanmi SR o vývoji v medzinárodných vzťahoch, otázkach zahraničnej politiky SR ako aj európskych témach. Okrem tradičných foriem podpory informovanosti a komunikácie, ako je spolupráca s médiami, univerzitami a občianskou spoločnosťou, bude využitý systém dotácií v pôsobnosti MZVaEZ SR, informovanie prostredníctvom Rady solidarity a rozvoja, Národného konventu o EÚ ako aj komunikačný program Partnerstva v oblasti riadenia (Management Partnership) špeciálne zameraný na podporu informovanosti o EÚ. Organickou súčasťou vzdelávacích aktivít MZVaEZ SR je recipročne výhodná spolupráca s vybranými univerzitami SR, ktorá bude pokračovať aj v roku 2013.

Dotčný mechanizmus v pôsobnosti MZVaEZ SR bol zmenou kompetencií rezortu posilnený o nové dotačné tituly. V roku 2013 bude potrebné vhodne nastaviť systém dotácií od zverejňovania výzvy cez predkladanie žiadostí, ich vyhodnotenie, realizáciu projektov až po ich kontrolu a finančné zúčtovanie zvlášť pre jednotlivé tituly tak, aby mohli byť efektívne realizované počas roku 2013. Bude potrebné prijať výnos upravujúci vyhodnocovanie žiadostí na projekty na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, homofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí

Komunikácia a rozvíjanie vzťahov so zahraničnou verejnosťou umožňujú zvyšovať atraktivnosť a kredibilitu SR, čo zásadným spôsobom prispieva k úspešnému napĺňaniu záujmov krajiny. MZVaEZ SR zabezpečuje koordináciu presadzovania obchodno-ekonomických záujmov SR a jednotnú prezentáciu SR v zahraničí. Jednotná prezentácia SR v zahraničí predstavuje koncepčne riadený proces, ktorý smeruje k maximálnemu využitiu potenciálu oficiálnych prezentačných aktivít Slovenskej republiky. Pri budovaní dobrého mena SR v zahraničí, ako aj pri rozvíjaní konkurencieschopnosti SR, je kľúčové zabezpečiť koordinované využívanie prostriedkov prezentácie SR v troch základných oblastiach – politickej, ekonomickej (zahraničný obchod, investície, cestovný ruch, medzinárodná a rozvojová spolupráca) a kultúrno-spoločenskej (umenie, vzdelávanie, šport...).

MZVaEZ SR bude aktívne presadzovať posilnenie vnútroštátnej koordinácie a vytvorenie funkčného mechanizmu jednotnej prezentácie SR v zahraničí. Pri napĺňaní tohto cieľa bude osobitne klásť dôraz na maximálnu mieru synergie kultúrnych hodnôt, ekonomických záujmov a podpory turizmu. MZVaEZ SR bude v tejto súvislosti spolupracovať s partnermi, ktorými sú najmä Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, agentúry v pôsobnosti ministerstiev (SARIO, SACR), ako aj experti z externého prostredia (akademická sféra, mimovládne organizácie, marketing, public relations, umenie a ďalšie). Ambíciou je zabrániť roztrieštenosti oficiálnych prezentačných snáh SR a vytvoriť podmienky pre efektívnu prezentáciu SR v zahraničí.

Kultúrna diplomacia

V oblasti kultúrnej diplomacie bude SR naďalej klásť dôraz na prezentáciu širokého žánrového spektra moderného i tradičného slovenského umenia. Je potrebné mať na zreteli, že rok 2013 bude z pohľadu kultúrnej prezentácie Slovenska bohatý na viaceré významné výročia, najmä 20. výročie vzniku Slovenskej republiky a 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy. V tomto kontexte zastupiteľské úrady a slovenské inštitúty pripravujú plány konkrétnych podujatí. Ďalšou prezentačnou prioritou, pri ktorej rezort poskytne aktívnu súčinnosť, bude zahraničná prezentácia Košíc, ktoré budú v r. 2013 niesť titul Európske hlavné mesto kultúry spolu s francúzskym mestom Marseille.

SR bude okrem toho pokračovať v úzkej spolupráci s partnermi pri organizácii spoločných kultúrnych podujatí v rámci Stredoeurópskej kultúrnej platformy, ktorej cieľovými krajinami ostávajú naďalej štáty Východného partnerstva EÚ patriace medzi priority slovenskej zahraničnej politiky. Rezort má záujem maximálne využívať synergický efekt združovania finančných zdrojov pri zapájaní sa do spoločných kultúrnych aktivít s inými partnermi v príslušnom teritóriu, napr. v sieti Národných kultúrnych inštitútov EÚ alebo V4.

Slováci žijúci v zahraničí

Posilnením kompetencií Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR budú zastupiteľské úrady aktívnejšie a plnohodnotnejšie zamerané na spoluprácu v otázkach problematiky Slovákov žijúcich v zahraničí. Cieľom je konsolidovať a stabilizovať situáciu a venovať sa reálnej činnosti zameranej na podporu kultúrnej, jazykovej a národnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí. Nevyhnutné je, aby zastupiteľské úrady SR kontinuálne aktualizovali databázu Slovákov žijúcich v zahraničí, ich organizácií, kultúrnych ustanovizní, ako aj médií. Umožní to nielen stále viac zapájať krajanov do podujatí zastupiteľských úradov, ale aj využívať ich kapacity pre prezentáciu a propagáciu Slovenska. Dôležité je pri tom zároveň sledovať skutočnú efektívnosť podpory poskytovanej Slovákom žijúcim v zahraničí zo strany zastupiteľských úradov SR, Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj ďalších ústredných orgánov SR.

Naďalej je aktuálne hľadať možnosti využívania a uplatnenia potenciálu krajanov komunit a osobností v oblasti podpory Slovenska ako aj ich zapájania sa vo sfére ekonomickej spolupráce. Podstatné je pri tom identifikovať tých partnerov spomedzi Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorí majú reálny potenciál ekonomickej, kultúrnej, vedeckej alebo inej formy spolupráce.

Profesionálna zahraničná služba

V oblasti riadenia a rozvoja ľudských zdrojov bude MZVaEZ SR v r. 2013 pokračovať v aktivitách zameraných na skvalitnenie odborného potenciálu slovenskej zahraničnej služby, jeho stabilizáciu, vyššiu motiváciu a vedomostný rast, ako aj zavádzanie inovovaných elementov personálneho a kariérneho plánovania v podmienkach rezortu.

Sústredíme sa na zachovanie vysokej úrovne profesionality zahraničnej služby a vytváranie personálnych predpokladov pre rozvoj siete zastupiteľských úradov SR v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR a prioritami zahraničnej politiky s prihliadnutím na ciele Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ.

Dôležitou podmienkou skvalitňovania zahraničnej služby je zabezpečovanie kontinuálneho profesionálneho rastu zamestnancov MZVaEZ SR. Popri štandardných vzdelávacích programoch sú pred MZVaEZ SR v roku 2013 v oblasti vzdelávania tri dôležité výzvy: posilnenie ekonomickej dimenzie diplomacie, zvýšenie zastúpenia slovenských diplomatov v medzinárodných organizáciách a príprava na SK PRES 2016. K posilneniu ekonomickej dimenzie diplomacie prispieva program Príprava na prácu ekonomického diplomata v zahraničí. Cieľom tohto programu je pripravovať diplomatov na nové úlohy v ekonomickej diplomacii. K zvýšeniu účasti slovenských diplomatov v medzinárodných organizáciách vrátane Európskej služby pre vonkajšiu činnosť bude aj v roku 2013 prispievať špecializovaný program prípravy na prácu v multilaterálnej diplomacii. Treťou výzvou v oblasti vzdelávania v roku 2013 je realizácia Národného programu vzdelávania, ktorý definuje trojročný plán prípravy zamestnancov štátnej správy na SK PRES 2016.

Vzhľadom na ekonomickú situáciu bude MZVaEZ SR zefektívňovať a modernizovať informačno-komunikačnú infraštruktúru medzi zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí a ústredím. Z hľadiska bezpečnosti bude maximálne transparentným spôsobom inovovať systém prenosu zabezpečených informácií medzi zastupiteľskými úradmi a ústredím.

V roku 2013 sa uskutoční niekoľko zmien v sieti zastupiteľských úradov SR. Bude zatvorený zastupiteľský úrad SR v Kuala Lumpur, pričom zastúpenie SR v Malajzii bude zabezpečené priakreditovaním zastupiteľského úradu SR v Jakarte. Bude znovu obnovená činnosť zastupiteľského úradu SR v Abú Dhabí, ktorý by mal podporiť rozvoj ekonomickej spolupráce s krajinami Perzského zálivu. Ďalej budú vytvorené zastupiteľské úrady v Kišiňove a Tunise okrem iného najmä za účelom podpory aktivít slovenskej rozvojovej pomoci a odovzdávania skúsenosti s transformáciou obom krajinám.